

“PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN” DALAM BAHASA MELAYU DAN BAHASA PERANCIS: SATU PERSPEKTIF DARI SISI LINGUISTIK KOGNITIF

(ARGUMENT IS WAR in Malay and French: A Perspective from Cognitive Linguistics)

Suziana Mat Saad
suziana@ukm.edu.my

Unit Bahasa Asing dan Terjemahan,
Pusat Penyelidikan Kelestarian Sains Bahasa,
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan,
Universiti Kebangsaan Malaysia,
43600 Bangi, Selangor, Malaysia.

Abstrak

Makalah ini mengkaji pembentukan metafora konseptual PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dalam bahasa Melayu dan Perancis. Lazimnya metafora konseptual ini berkaitan dengan penggunaan hujah yang dikemukakan oleh pihak yang terlibat dalam sesi perdebatan. Metafora konseptual dilihat dan dinilai semula khususnya berdasarkan elemen penambahbaikan yang berlaku terhadap teori metafora konseptual seperti konsep metafora kompleks dan primer. Empat metafora linguistik dipilih untuk dianalisis daripada dua buah novel Melayu dan sebuah novel Perancis. Prosedur pengenalpastian metafora digunakan untuk memperoleh dua data bahasa Melayu dan data bahasa Perancis. Dapatan kajian menunjukkan PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN merupakan satu metafora kompleks yang dibentuk oleh beberapa metafora primer yang bersifat asas dan ringkas. Selain itu, metafora ini turut dikesan sebagai proses kognitif yang berlaku semasa proses rundingan. Dapatan kajian

menunjukkan sisi persamaan dan perbezaan yang dapat dicungkil menerusi pemetaan daripada domain sumber kepada sasaran kerana dipengaruhi oleh pelbagai faktor seperti tata susila, agama dan falsafah hidup.

Kata kunci: metafora kompleks, metafora primer, bahasa Melayu, bahasa Perancis, persamaan, perbezaan

Abstract

This paper examines the formation of the conceptual metaphor ARGUMENT IS WAR in Malay and French. This conceptual metaphor is commonly associated with the use of arguments presented by the parties involved in a debating session. It will be viewed and reviewed in particular based on the improved elements in the conceptual metaphor theory such as the concepts of complex and primary metaphors. For this analysis, four linguistic metaphors have been chosen from two Malay novels and one French novel. In order to identify these linguistic metaphors, the metaphor identification procedure was used and two samples in Malay and two samples in French were selected. The findings show that ARGUMENT IS WAR is a complex metaphor formed through a number of primary metaphors that are basic and simple in nature. In addition, the metaphor was also detected as a cognitive process that occurs during the negotiation process. The study shows that the similarities and differences that can be discovered through mapping from the source domain to the target domain are the result of various factors such as manners and ethics, religion and philosophy of life.

Keywords: complex metaphor, primary metaphor, Malay language, French language, similarities, differences

PENDAHULUAN

Teras kajian ini ialah penggunaan bahasa metafora yang secara tradisionalnya dianggap cabang bahasa tersirat atau berkias. Namun kajian ini melihat dari perspektif yang berbeza. Metafora dalam kajian ini dikupas dan digarap berdasarkan kerangka linguistik kognitif (LK). Kajian ini melihat penggunaan metafora konseptual (MK) khususnya sebagai penanda aras keterampilan kognitif seseorang individu dan tidak terhad pada keterampilan bahasa semata-mata. Oleh sebab sistem

komunikasi berdasarkan sistem konseptual yang sama dengan aktiviti berfikir dan bertindak, maka bahasa menjadi bukti dan penanda kukuh kepada sistem yang diguna pakai ini (Lakoff & Johnson, 1980:3). MK menjadi peranti pemikiran dan bahasa dapat berfungsi sebagai perantara bagi memperoleh maklumat terperinci tentang cara sesebuah masyarakat bahasa meletakkan nilai dan tanggapan tentang sesuatu konsep yang wujud dalam masyarakat tersebut berlandaskan praktis linguistik mereka. Manusia menggunakan metafora kerana:

...we often need to do so, the available literally resources of the language being insufficient to express our sense of the rich correspondences, interrelations, and analogies of domain conventionally separated

[... kita perlu sering berbuat demikian, sumber bahasa yang ada tidak mencukupi untuk menyatakan perasaan kita yang kaya dengan pelbagai bentuk, perhubungan dan analogi yang terhasil daripada pelbagai domain]

(Black, 1993:33)

Dengan kata lain metafora digunakan kerana metafora menjadi sebahagian daripada keperluan untuk komunikasi sesama manusia.

MK membolehkan seseorang membentuk dan berbicara berkenaan satu konsep yang berciri abstrak, dan subjektif dalam satu konsep lain yang lebih bersifat konkrit dan objektif (Lakoff, 1993; Kövecses, 2002). Oleh sebab itu, metafora digunakan secara berleluasa kerana cara dan kaedah berfikir yang bersifat metaforikal mempengaruhi tindakan yang diambil oleh seseorang individu (Lakoff & Johnson, 1980:1). Metafora juga merupakan satu fitur yang perlu ada dalam hampir kebanyakan bahasa di dunia sejajar dengan pandangan van Teeffelen (1994:384):

Since Lakoff and Johnson's (1980) pathbreaking work, it has become common knowledge in cognitive and cultural studies that metaphors do not only embellish a preconstituted reality for rhetorical purposes, but also contribute to the construction and understanding of social reality itself.

[Sejak Lakoff dan Johnson (1980) merintis laluan baharu bagi kajian (metafora), umum telah mengetahui bahawa dalam kajian kognitif dan

budaya, metafora tidak hanya memperindah realiti yang sedia ada untuk tujuan retorik, tetapi juga menyumbang kepada pembinaan dan pemahaman realiti sosial itu sendiri].

MK PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN atau *ARGUMENT IS WAR* adalah antara metafora yang paling awal mencuri perhatian dan dijadikan model perbincangan terhadap pengenalan metafora konseptual pada awal kemunculan paradigma baharu berhubung dengan topik MK. Dalam LK, setiap ujaran metaforikal, yakni metafora linguistik, dimotivasi secara sistematik oleh MK yang bersifat implisit. Dengan kata lain, satu idea atau tema unggul MK boleh menaungi beberapa metafora linguistik yang berbeza (Charteris-Black, 2004).

Sebagai contoh dalam makalah ini, melalui PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN, penutur bahasa memahami konsep perdebatan atau perbincangan sebagai satu peperangan. Terdapat banyak ujaran metaforikal seperti “Letih kena tembak masa pembentangan proposal semalam”, “*Il a attaqué chaque point faible de mon argumentation*” yang menunjukkan satu domain pengalaman (PERDEBATAN atau PERBINCANGAN) secara sistematik dikonseptualkan dalam satu domain pengalaman yang lain (PEPERANGAN). Konsep peperangan menjadi domain sumber (DS) yang membekalkan sebahagian maklumat bagi memahami satu domain sasaran, iaitu, konsep perdebatan.

Teori metafora konseptual (TMK) yang diaplikasikan dalam makalah ini telah melalui banyak proses penambahbaikan ke arah pementapan kedudukannya dalam pendekatan LK. Salah satu sisi baru yang telah diserap dalam TMK ialah metafora konseptual kompleks dan metafora primer (Grady, 1997). Dalam hal ini, sesuatu MK kompleks dikatakan terbina daripada beberapa metafora primer atau mungkin juga gabungan daripada satu atau beberapa lagi metafora kompleks, dan satu atau beberapa lagi metafora primer.

Oleh itu, kajian ini membincangkan metafora PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dari perspektif rentas bahasa menerusi pembuktian linguistik. Dalam kajian ini, metafora dianalisis, dan dikemukakan beberapa dapatan baharu yang wajar diberikan perhatian menerusi pendekatan TMK.

KAJIAN LEPAS

Lakoff dan Johnson (1980) menyebutkan metafora *ARGUMENT IS WAR* sebagai ilustrasi cara metafora menyusun satu struktur pengalaman satu konsep yang abstrak, dan seterusnya mempengaruhi perilaku manusia khususnya dalam perilaku komunikasi sesebuah masyarakat (Ritchie, 2003). Terdapat banyak perkara yang kita lakukan sama ada semasa berdebat, berbincang mahupun bertengkar menyamai beberapa elemen, usaha dan tindakan yang terdapat semasa berlakunya peperangan. Meskipun tiada pertarungan fizikal, tetapi berlaku pertarungan kata-kata, contohnya seperti dalam simpulan bahasa “bertikam lidah”. Terdapat subkonsep seperti serangan, pertahanan, serangan balas, dan sebagainya. Oleh itu, hal ini dilihat mempunyai kaitan secara langsung dengan PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN. Dengan kata lain, kita hidup dalam suasana persekitaran budaya yang melihat perdebatan sebagai berkongsi sebahagian daripada ciri-ciri peperangan (Lakoff & Johnson, 1980:4).

Lakoff dan Johnson (1980) juga melihat PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN sebagai metafora kompleks. Mereka telah menyenaraikan beberapa ciri bagi mewakili konsep perdebatan yang dapat disimpulkan seperti yang berikut:

Seorang individu mempunyai pendapat dan ketetapan sendiri, manakala di satu pihak yang lain, individu lain mempunyai pendapat yang berbeza. Kedua-dua pihak berpegang teguh dengan pendapat masing-masing sehingga kepada satu tahap salah satu pihak perlu menyerah kalah supaya pihak yang satu lagi mencapai kemenangan. Perbezaan pendapat dan pandangan ini mencetuskan konflik. Kedua-dua individu berkenaan perlu merangka strategi dan menggembelng kekuatan dengan hujah yang bernas. Satu pihak menyerang pendapat pihak lawan dan mempertahankan hujah mereka, menyusun atur taktik supaya lebih kuat dalam pertahanan dan jika perlu menyerang balas hujah pihak lawan dengan argumen yang lebih mantap dan ampuh.

Namun demikian, Vanparys (1995) berpendapat banyak ujaran dalam bahasa Inggeris yang merujuk situasi komunikasi dalam bentuk perkelahian misalnya tidak wajar dikaitkan secara terus dengan peperangan. Menurut beliau:

The problem with the ARGUMENT IS WAR formulation is that it does not properly account for the linguistic evidence, and tends to force

a narrow interpretation of expressions that do not necessarily relate specifically either to (metaphorical) war or to (literal) arguments.

[Masalah dengan formulasi PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN ialah ia tidak mengambil kira bukti linguistik dan cenderung untuk memaksa tafsiran yang sempit yang tidak semestinya berkait secara khusus sama ada pada (metafora) perang atau (literal) debat].

Oleh itu, beliau mencadangkan MK yang bersifat lebih umum, iaitu SERANGAN VERBAL IALAH SERANGAN FIZIKAL atau *VERBAL AGGRESSION IS PHYSICAL AGGRESSION*. Kajian selanjutnya yang dilakukan oleh Semino (2005) bersetuju dengan pandangan Verparys itu. Pada pandangan Semino, ruang lingkup perbincangan PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN adalah terlalu sempit. Sebaliknya domain sumber SERANGAN FIZIKAL lebih sesuai kerana mencakupi lebih banyak bentuk serangan, daripada serangan menggunakan tangan kosong tanpa senjata sehinggalah ke tahap penggunaan senjata canggih yang digunakan dalam konflik antara negara. Lantaran itu Semino mencadangkan MK alternatif, iaitu KOMUNIKASI ANTAGONIS IALAH SERANGAN FIZIKAL atau *ANTAGONISTIC COMMUNICATION IS PHYSICAL AGGRESSION* bagi menggambarkan situasi komunikasi yang tegang. Dua kajian ini jelas mengkritik usul Lakoff dan Johnson (1980) tersebut.

Sementara itu, dalam satu kajian yang berlainan Grady (1997) menilai semula *THEORIES ARE BUILDINGS* (Lakoff & Johnson, 1980) dengan objektifnya untuk melihat dengan lebih mendalam struktur dalaman MK ini. Grady melihat terdapat sedikit kelemahan dalam ulasan berkaitan dengan kajian metafora sebelumnya.

THEORIES ARE BUILDINGS

Is that the foundation for your theory?

The theory needs more support.

We need to construct a strong argument for that.

We need to buttress the theory with solid arguments.

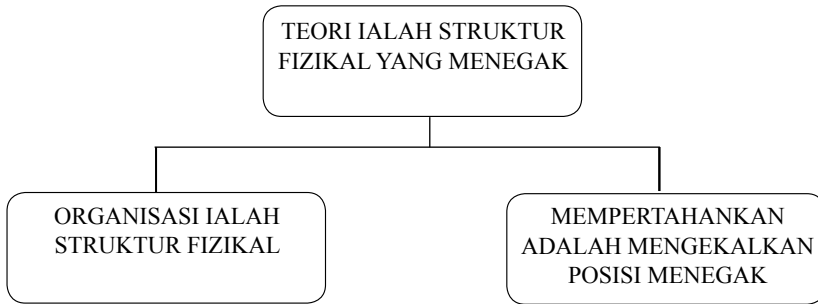
The theory will stand or fall on the strength of that argument.

So far we have put together only the framework of the theory.

Apabila mengkaji struktur dalaman metafora ini, terdapat satu set perhubungan koresponden yang berlaku secara sistematis antara pengetahuan kita tentang teori dengan pengetahuan kita tentang bangunan. Selanjutnya, pengetahuan tentang bangunan digunakan pula untuk memerihalkan aspek tertentu berkaitan dengan teori. Kajian Grady (1997) telah meninggalkan impak yang besar kepada TMK secara keseluruhan. Menurut Grady hakikatnya *THEORIES ARE BUILDINGS* [TEORI IALAH BANGUNAN] merupakan contoh metafora kompleks yang ditunjangi oleh dua metafora primer, iaitu *ORGANIZATION IS PHYSICAL STRUCTURE* [ORGANISASI IALAH STRUKTUR FIZIKAL] dan *PERSISTING IS REMAINING ERECT* [MEMPERTAHANKAN ADALAH MENGEKALKAN POSISI MENEGAK]. Kedua-dua metafora primer ini kemudiannya digabungkan, lantas terhasil metafora kompleks yang lebih spesifik, iaitu *THEORIES ARE ERECT PHYSICAL STRUCTURES* [TOERI IALAH STRUKTUR YANG MENEGAK].

Dapatan yang paling penting daripada kajian Grady ialah semua metafora primer boleh dikaitkan secara terus dengan pengalaman yang pernah berlaku kepada manusia. Metafora primer berbeza sekali daripada metafora kompleks, termasuk TEORI IALAH BANGUNAN. Sebagai contoh, bagi metafora primer ORGANISASI IALAH STRUKTUR FIZIKAL, struktur fizikal tampak pada mata kasar menjadi domain sumber bagi menjelaskan sesuatu organisasi serta fungsi antara bahagian yang terdapat pada organisasi berkenaan. Begitu juga halnya dengan MEMPERTAHANKAN ADALAH MENGEKALKAN POSISI MENEGAK, kebanyakan objek atau makhluk yang hidup, sifatnya boleh kekal berdiri tegak, dan hal ini sekali lagi merupakan fakta daripada pengalaman hidup yang dialami kebanyakan individu. Oleh itu, hubungan antara domain sumber dengan domain sasaran yang berlaku pada tahap konseptual mempunyai rujukan sebenar dalam realiti kehidupan manusia dan hal ini sekali gus merupakan faktor utama yang menyumbang kepada pembentukan MK (Kovecses, 2002).

Satu perkara penting yang perlu difahami ialah semua metafora primer diandaikan terbit daripada pengalaman setiap individu yang bermula semenjak kecil lagi. Metafora ini seolah-olah berkubur di dalam otak yang mampu menjana banyak perhubungan antara pelbagai domain konsep. Lakoff dan Johnson (1980, 1999) mendakwa bahawa sistem metafora primer berasaskan pengalaman langsung sama ada pengalaman fizikal mahupun pengalaman sosial. Metafora primer terbit secara semula jadi, secara automatik, dan tanpa sedar dalam pengalaman sehari-hari, yang kemudian digabungkan dalam metafora yang bersifat kompleks (Ritchie, 2003).

Rajah 1 Metafora kompleks dan metafora primer.

Sebagai contoh KOMUNIKASI ANTAGONIS IALAH SERANGAN FIZIKAL merupakan MK kompleks yang terdiri daripada kombinasi beberapa metafora primer. Dua daripada metafora primer yang dicadangkan oleh Grady (1997) dilihat sebagai relevan di sini. Yang pertama ialah MEMBANTAH ADALAH MENYERANG atau *OBJECTING IS ATTACKING* dan yang kedua ialah KEROSAKAN IALAH KECEDERAAN FIZIKAL atau *DAMAGE IS PHYSICAL HARM*. Kedua-dua metafora primer ini relevan bagi ujaran yang menunjukkan perkaitan antara kesan penggunaan bahasa verbal yang keras dengan kecederaan fizikal.

Secara kesimpulannya, TMK membolehkan konsep daripada domain yang berbeza dikaitkan antara satu sama lain berdasarkan keberadaan manusia yakni kewujudannya, kemandiriannya, kebolehan kognitif mereka, dan juga interaksi mereka dengan dunia yang berada di sekeliling.

METODOLOGI

Kajian awal metafora dalam TMK banyak menggunakan kaedah introspektif atau oportunistik, iaitu kebanyakan data yang dikaji merupakan data buatan. Menurut Cienki (2005) penggunaan data sebegini dipengaruhi oleh tradisi Chomsky dan tatabahasa transformasi generatif yang mendominasi dunia linguistik di Eropah dan Amerika Utara. Oleh sebab kajian yang menggunakan data sebegini boleh diragui tahap kesahihannya, pengkaji metafora beralih kepada penggunaan korpus yang lebih dekat dengan situasi sebenar penggunaan metafora.

Dalam makalah ini data diperolehi daripada korpus novel Melayu-Perancis. Dua data bahasa Melayu diambil daripada dua buah novel

Melayu, iaitu *Angin Timur Laut* (ATL) karya S. Othman Kelantan (1974) dan *Salina* (*Salina*) karya A. Samad Said (1961). Dua data bahasa Perancis dipetik daripada *L'Étranger* (ETR) karya Albert Camus (1942). Walaupun hanya satu novel Perancis digunakan dalam makalah ini hal ini tidak wajar dilihat sebagai penghalang kerana objektif makalah bukan membuat perbandingan, tetapi melakukan analisis penerokaan yang bersifat mendedahkan isi kandungan novel terkenal dalam bahasa Melayu dan Perancis untuk dianalisis berdasarkan TMK.

Pemilihan karya sastera ini ada sebabnya. Karya sastera merupakan satu wadah yang kaya dengan bahan autentik serta gambaran sebenar tentang sesuatu masyarakat seperti pendapat Pachler dan Allford (2000: 246):

... literary becomes a rich repository of authentic language and discourse as well as of target culture thoughts, ideas, beliefs, attitudes, ways of thinking, behaving, remembering, etc ...

[... sastera menjadi repositori yang kaya dengan bahasa asli dan wacana serta pemikiran budaya sasaran, idea-idea, kepercayaan, sikap, cara berfikir, kelakuan, ingatan dan lain-lain ...].

Teks sastera yang dipilih ini merupakan novel yang terkenal dan telah diiktiraf sebagai hasil seni yang tinggi. Ketiga-tiga novel berkenaan memiliki nilai estetika yang unggul dan sewajarnya diberikan perhatian sebagai bahan penting untuk sebuah kajian akademik.

PROSES PENGENALPASTIAN METAFORA

Proses mengenal pasti metafora sangat penting kerana proses ini mempunyai kesan terhadap kualiti penyelidikan metafora. Proses ini bukan sekadar satu isu penting metodologi sahaja, tetapi membawa implikasi yang sangat utama, iaitu kesahannya (Steen, 2014).

Interpretasi perkataan yang sama dalam sensa metaforikal tidak mungkin bersifat hakiki dan mutlak kerana tafsirannya boleh berbeza daripada seorang individu kepada individu yang lain. Menurut Deignan (2005:39), kemetaforaan sesuatu perkataan (atau frasa) boleh ditanggapi secara berlainan daripada seorang penutur kepada penutur yang lain dan bergantung pula pada konteks penggunaannya. Sanford (2008) pula

berpendapat sesuatu ujaran itu boleh dianggap mempunyai nilai metafora sekiranya mempunyai ciri-ciri berikut:

1. Kesisteman atau pemahaman satu domain konseptual yang digunakan untuk menerangkan satu domain konseptual yang lain.
2. Kejanggalan yang terdapat antara domain berkaitan.
3. Interpretasi literal ujaran terbabit (yang sesuai dengan konteks) menjadi mustahil dan janggal.

Kumpulan Pragglejaz (2007) telah merangka proses pengenalpastian metafora yang bersifat telus, eksplisit dan boleh digunakan dalam kebanyakan kajian berfokuskan metafora. Sekiranya selama ini banyak penulis menggunakan intuisi (yang lazimnya berbeza-beza antara seorang penulis dengan penulis yang lain) untuk menentukan metafora perkataan atau frasa, kaedah ini membantu mengesahkan secara tuntas intuisi yang ada pada para penulis. Kaedah ini dinamakan sebagai prosedur pengenalpastian metafora (PPM) atau *metaphor identification procedure* (MIP). Kaedah PPM dijelaskan melalui Rajah 2.

Rajah 2 Prosedur pengenalpastian metafora.

Rasional di sebalik penggunaan prosedur ini adalah seperti yang berikut. Makna metafora terbit hasil perbezaan dan ketegangan semantik (Taverniers, 2006) antara dua domain yang berada dalam konteks penggunaan tertentu. Jadi, pertembungan makna tersebut berlaku antara makna konteks dengan makna asasnya. Makna asas tidak digunakan dalam konteks wacana berkenaan tetapi terdapat dalam situasi wacana lain. Jika pengkaji mampu menunjukkan perbezaan antara makna kontekstual dengan makna asasnya maka unit leksikal tersebut boleh dinilai sebagai metafora. Oleh itu, penggunaan kamus sangat penting dalam hal menentukan makna asas unit leksikal berkenaan (Wittnk, 2011).

ANALISIS DAN PERBINCANGAN

Bahagian ini dimulakan dengan analisis dua data metafora linguistik bahasa Melayu, dan diikuti dengan dua data bahasa Perancis.

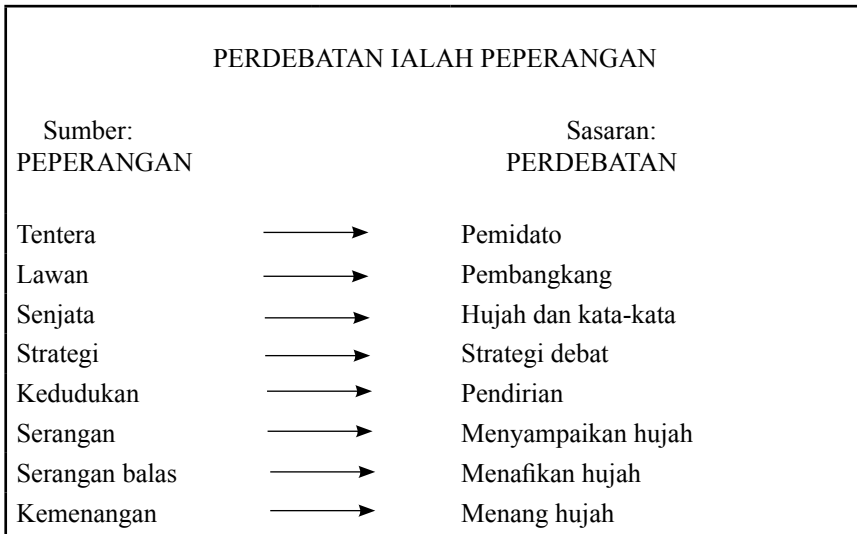
- (1) “Orang lain tak ada kena-mengena dalam soal ini. Aku yang tak sukakan dia. Ini rumah aku, aku ada hak menghalau dia,” kata ibu tirinya menegaskan, penegasan yang menghancurkan sama sekali harapan Nahidah untuk memujuk ibunya supaya membenarkan Sunarto tinggal terus di rumah mereka. Nahidah tahu dia akan kalah. Dengan ibunya dia tidak akan menang, biar macam mana dicubanya sekali pun. Tetapi apa yang sudah dicubanya itu menyenangkan hatinya sedikit. [*Salina*.170.10]
- (2) Saleh chuba hendak mempertahankan kebenaran-nya. Chuba hendak menyatakan dia tidak bersalah. Tapi rongkong-nya saperti di-sekat. [...]. Penghulu Jusoh tidak boleh di-changgah. Dia asal-nya orang samsing. Saleh kenal sejak muda-nya. Peughulu Jusoh pernah bertempur sa-chara mati hidup dengan menggunakan senjata. Dan penghulu itu menang sampai ka-zaman tua-nya. Saleh tidak sanggup membantah. Dan dia berserah kepada keadilan Tuhan. Tuhan tidak akan membiarkan orang yang benar. [*ATL*.81.5]

Kedua-dua data ini didapati menzahirkan MK PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN. Untuk *Salina*, item leksikal yang dikenal pasti sebagai kata kunci daripada data sumber (DS) Peperangan ialah *kalah* dan *menang* seperti yang terkandung dalam frasa berikut, “Nahidah tahu dia akan kalah. Dengan ibunya dia tidak akan menang”. Dalam ATL

pula, frasa yang dapat dikaitkan dengan DS Peperangan adalah seperti *mempertahankan kebenaran-nya*, *tidak bersalah*, *penghulu itu menang sampai ka-zaman tua-nya*.

Perdebatan ialah sebahagian daripada peristiwa kehidupan yang jelas hanya boleh berlaku kepada manusia sahaja dan tidak mungkin berlaku kepada makhluk lain. Apabila kita menyatakan bahawa PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN, kita melihat dan mengalami proses perdebatan tersebut sebagai sebahagian daripada proses peperangan. Secara spontan kita akan memikirkan hal kemenangan dan juga kekalahan. Apabila seseorang cuba mencabar kita dengan mengemukakan hujah-hujah yang berbeza daripada kita, maka kita melihat orang berkenaan sebagai satu ancaman, dan dengan segera dan mungkin secara spontan kita akan mempertahankan pendapat kita. Kerana itu, PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN membentuk struktur dan cara sesebuah masyarakat berbicara tentang perdebatan, cara sesuatu perdebatan diterima dan dilaksanakan dalam masyarakat dan budaya yang berkenaan (Lakoff & Johnson, 1980).

Berdasarkan prinsip TMK, sekali lagi makna metaforikal tercetus hasil daripada pemetaan DS Peperangan kepada data sasaran (DSR) Perdebatan. Berdasarkan pemerhatian awal penulis, MK ini mengandungi struktur dalaman umum seperti PEMIDATO IALAH TENTERA, PEMBANGKANG

Rajah 3 Pemetaan daripada DS kepada DSR.

IALAH LAWAN, HUJAH atau KATA-KATA IALAH SENJATA, STRATEGI DALAM BERDEBAT IALAH STRATEGI DALAM PERANG, PENDIRIAN IALAH KEDUDUKAN, MENYAMPAIKAN HUJAH IALAH MELANCARKAN SERANGAN, MENAFIKAN HUJAH LAWAN IALAH MELAKUKAN SERANGAN BALAS, MENANG DALAM PERDEBATAN IALAH MENANG DALAM PERANG.

Jika pemetaan dilakukan daripada DS kepada DSR maka hal ini dapat dinyatakan seperti dalam Rajah 3 (hlm. 95).

Hakikatnya kata-kata boleh membawa peperangan sebenar, terutamanya apabila proses diplomasi antara pihak yang bertelagah gagal mencapai kata sepakat dan menemui jalan buntu. Baik perdebatan mahupun peperangan yang merupakan satu bentuk konflik menjurus kepada usaha untuk “mendapatkan, menggunakan dan mengenakan kuasa” oleh pihak yang lebih kuat terhadap pihak yang lemah.

Perhatikan data (1) pada halaman 11 yang dimulakan dengan dialog “Orang lain tak ada kena-mengena dalam soal ini. Aku yang tak sukakan dia. Ini rumah aku, aku ada hak menghalau dia”. Dialog berkenaan dilafazkan oleh ibu tiri Nahidah yang merupakan orang yang paling berkuasa di dalam rumahnya. Kata-kata tersebut dilontarkan apabila berlaku satu insiden lawan cakap antara Nahidah yang cuba membela Narto dengan ibu tirinya yang mahu Narto berpindah dari situ. Proses penghujahan itu berlangsung agak panjang sehingga keluar satu bentuk penegasan daripada ibu Nahidah bahawa dia pemilik rumah yang mereka tinggal, dan sebagai pemilik beliau berhak untuk membuat keputusan. Ucapan itu menyedarkan Nahidah bahawa dia tidak akan pernah menang apabila cuba berlawan debat dengan ibunya. Ibunya akan sentiasa menang biarpun hujah yang dikemukakan boleh sahaja ditangkis, namun kerana kedudukan orang yang dilawan berhujah itu ialah ibu, maka sebagai anak tentu sahaja Nahidah terpaksa mengalah dan mengundur diri.

Dalam situasi ini objektif yang mahu dicapai ialah kemenangan. Namun, kemenangan yang dicari bukannya siapa yang berhak menguasai rumah berkenaan, tetapi yang lebih utama ialah kejayaan untuk memujuk ibu tirinya agar membenarkan Sunarto terus tinggal bersama-sama mereka. Usaha ini bukan yang pertama kali dilakukan oleh Nahidah, bahkan telah diusahakan beberapa kali namun tetap gagal juga. Sunarto tidak berdaya mempertahankan dirinya lagi lantaran rasa hormat yang menebal serta tatasusila budaya orang Timur menjadi perisai pada tindak tanduknya itu. Daripada data ini penulis memperoleh struktur pemetaan dalaman berikut:

1. SUNARTO IALAH MUSUH
2. IBU IALAH PEGAWAI TERTINGGI TENTERA
3. NAHIDAH IALAH MEDIATOR
4. HUJAH DAN ALASAN IALAH PELURU
5. RASA HORMAT IALAH PERISAI
6. PUSINGAN PERDEBATAN IALAH SESI SERANGAN
7. RUMAH IALAH ZON REBUTAN
8. PROSES PUJUKAN IALAH PROSES MEDIASI
9. MEMBUAT KEPUTUSAN DALAM PERDEBATAN IALAH MENETAPKAN POSISI PASUKAN KETENTERAAN
10. BERJAYA MEMUJUK DALAM PERDEBATAN IALAH KEMENANGAN DALAM PERANG

PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dalam <i>SALINA</i>		
Sumber: PEPERANGAN		Sasaran: PERDEBATAN
Tentera	—————>	Ibu tiri
Lawan / Musuh	—————>	Sunarto
Mediator	—————>	Nahidah
Peluru	—————>	Hujah dan alasan
Perisai	—————>	Rasa hormat
Kedudukan	—————>	Pendirian
Serangan	—————>	Pusingan perdebatan
Zon Rebutan	—————>	Rumah
Proses Mediasi	—————>	Proses pujukan
Penetapan Posisi	—————>	Membuat keputusan
Kemenangan	—————>	Berjaya dalam pujukan

Rajah 4 Pemetaan PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dalam *Salina*.

Selanjutnya, analisis diteruskan dengan data (2), pada halaman 11. Berbeza sedikit daripada data (1), iaitu latar perdebatan lebih mirip perbicaraan tidak formal atau sesi soal siasat antara seorang pegawai dengan seorang tertuduh. Dalam petikan ini Saleh sebagai yang tertuduh sedang cuba mempertahankan dirinya daripada terus dituduh mencuri

hasil tangkapan orang lain oleh Ketua Kampung, iaitu Penghulu Jusoh. Sesi dialog berlangsung tegang semasa Saleh berhadapan dengan sesi perbicaraan tidak rasmi di kampungnya. Peristiwa ini berakhir apabila Saleh dalam keadaan paksa rela diminta mengakui kesalahan yang tidak dilakukannya.

Menyedari hal dirinya yang serba kekurangan, Saleh tidak lagi mampu menjadikan hujah-hujahnya sebagai senjata. Senjatanya lemah dan kurang ampuh untuk menghalang serangan hujah daripada mereka yang lebih berkuasa. Dalam petikan ini digambarkan Penghulu Jusoh sebagai seorang yang sentiasa menang sejak dari zaman mudanya sehingga usia tuanya. Tiada siapa berani menyanggah kata-katanya. Menurut Cohen (1995), kemenangan yang diperoleh sama ada dalam peperangan mahupun perdebatan merupakan sesuatu yang mengetagihkan. Seseorang yang pernah menang akan sentiasa dahagakan kemenangan dan tidak akan puas. Maka, segala usaha digemblengkan sama ada secara jalan yang baik mahupun tidak asalkan kemenangan terjamin berada dalam tangannya.

Penghulu Jusoh digambarkan sebagai seorang yang mahu mengekalkan *status quo*nya dan menzahirkan kuasanya dengan cara berhujah. Apabila berlaku pertelingkahan seumpama itu, fokus perbincangan bukan untuk mencari siapa yang benar, atau apa yang benar tetapi keinginan untuk kekal menang dengan apa cara sekalipun. Tiada siapa pun yang mahu mengaku mereka pada pihak yang salah kerana objektifnya adalah untuk mendapatkan kemenangan baik dalam perdebatan mahu pun peperangan. Oleh sebab itu, Saleh tidak mampu membela dirinya, dan membiarkan sahaja pihak yang mendakwanya merasakan kemenangan yang tidak sah itu. Pada dasarnya pemetaan yang berlaku dalam data ini adalah hampir sama dengan perbincangan di atas, cuma terdapat dua pemetaan tambahan yang dapat dinukilkan.

1. PEMBELAAN DALAM PERBICARAAN IALAH PERTAHANAN DALAM PERANG
2. MEMBANTAH DALAM PERBICARAAN IALAH MENANGKIS SERANGAN DALAM PERANG
3. PENGAKUAN SALAH IALAH KEKALAHAN DALAM PERANG.

Pemetaan (2) di atas merupakan metafora primer yang sama seperti yang dicadangkan Grady sebelum ini, iaitu MEMBANTAH IALAH MENYERANG atau *OBJECTING IS ATTACKING*.

PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dalam *ANGIN TIMUR LAUT*

Sumber:
PEPERANGAN

Sasaran:
PERDEBATAN

Tentera	—————>	Penghulu Jusoh
Lawan / Musuh	—————>	Saleh
Mediator	—————>	Hujah
Peluru -senjata	—————>	Hujah dan alasan
Serangan	—————>	Sesi soal siasat
Pertahanan dan Perang	—————>	Membela diri
Menangkis serangan	—————>	Proses Pujukan
Penetapan Posisi	—————>	Membuat bantahan
Kekalahan	—————>	Mengaku salah

Data Bahasa Perancis

- (3) [ETR.74.37] «*Moi, je suis chrétien. Je demande pardon de tes fautes à celui-là. Comment peux-tu ne pas croire qu'il a souffert pour toi?*» *J'ai bien remarqué qu'il me tutoyait, mais j'en avais assez. Comme toujours, quand j'ai envie de me débarrasser de quelqu'un que j'écoute à peine, j'ai eu l'air d'approuver. A ma surprise, il a triomphé.* «*Tu vois, tu vois, disait-il. N'est-ce pas que tu crois et que tu vas te confier à lui?*» *Évidemment, j'ai dit non une fois de plus. Il est retombé sur son fauteuil.**

[«Saya seorang Kristian. Saya meminta keampunan dosamu kepada-Nya. Bagaimana engkau boleh tidak percaya bahawa Dia telah menanggung derita untuk engkau? «Saya dapati dia menggunakan “engkau” dengan saya (tanda hubungan yang akrab), tetapi saya sudah bosan. Seperti biasa, apabila saya ingin menyingkirkan seseorang yang saya hampir tidak dengar apa yang dikatakannya, saya seolah-olah mengiakan sahaja. Yang mengejutkan saya, **dia menjerit kemenangan.** “engkau lihat, engkau lihat, katanya. Bukankah itu apa yang engkau fikirkan dan engkau akan menceritakan kepada-Nya? “Sudah tentu, saya mengatakan tidak sekali lagi. Ia jatuh terduduk di kerusinya].

- (4) [ETR.85.22] On lui a demandé encore ce qu'il pensait de mon crime. Il a mis alors ses mains sur la barre et l'on voyait qu'il avait préparé quelque chose. Il a dit: «Pour moi, c'est un malheur. Un malheur, tout le monde sait ce que c'est. Ça vous laisse sans défense.

[Kami bertanya kepadanya lagi apa yang dia fikir jenayah saya. Beliau kemudian meletakkan tangannya pada pemegang dan kelihatan dia telah menyediakan sesuatu. Beliau berkata: «Bagi saya, ia adalah satu musibah. Musibah, semua orang tahu apa itu musibah. Musibah membuatkan anda ditinggalkan tanpa sebarang pembelaan].

Petikan (3) ETR.74.37 tersebut merupakan sebahagian daripada sesi soal jawab antara hakim dengan Meursault yang berlaku di kamar Tuan Hakim di mahkamah. Tuan Hakim bertanyakan beberapa soalan untuk mendapatkan pencerahan daripada Meursault berhubung dengan kes pembunuhan yang dilakukannya. Beliau cuba memujuk dan mempengaruhi Meursault untuk mempercayai kewujudan Tuhan kerana tanpa keimanan hidup seorang manusia tidak mempunyai makna. Petikan ini mempamerkan kehadiran MK PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN. Dalam konteks petikan ini situasi di bawah merupakan latar belakang yang dapat diandaikan berlaku secara tanpa sedar dalam perbualan di atas.

Dalam kehidupan, baik kehidupan seharian, mahupun kehidupan di alam profesional, terdapat ramai orang yang mempunyai pendapat dan buah fikiran yang mungkin sama dan juga mungkin sahaja berbeza daripada kita. Apabila berbicara tentang sesuatu topik itu menarik dan penting kepada kita, kita akan cuba mempengaruhi orang lain agar pendapat mereka selari dengan pemikiran kita. Sedaya upaya kita cuba menyebarkan pemahaman kita agar orang lain sependapat dengan kita kerana kita yakin pegangan kita adalah lebih baik daripada pegangan mereka. Pelbagai gaya dan taktik digunakan asal sahaja orang lain menerima fahaman kita. Untuk menyanggah pendapat kita, pihak yang satu lagi turut memberikan pendapat mereka pula, maka berlakulah siri perdebatan dan penghujahan yang dilontari dengan pelbagai pandangan dan buah fikiran.

Dalam petikan ini khususnya, Tuan Hakim ialah seseorang yang mempunyai kedudukan dan kebijaksanaan yang tinggi, serta dipandang mulia oleh ahli masyarakat. Sudah tentu apabila seorang hakim berhadapan dengan seorang tertuduh di mahkamah, sedikit sebanyak Tuan Hakim akan menggunakan pelbagai kaedah supaya si tertuduh menyedari kesilapan

beliau dalam hidup. Sesi yang berlangsung ini bukan sesi perbincangan tetapi lebih kepada sesi kaunseling kepada Meursault yang tampak begitu keras hati untuk menerima kebenaran, iaitu setiap manusia perlu percaya kepada Tuhan.

Hakim yang berasa dirinya lebih bijaksana seolah-olah mahu menggunakan kedudukan dan kuasanya untuk memaksa dan menganuti apa yang diyakininya benar. Diterangkan dalam petikan bahawa Meursault memberikan tanggapan bahawa dia sudah kalah kerana sudah malas berbalas-balas hujah dengan Tuan Hakim. Pada saat Tuan Hakim menjerit kemenangan rupa-rupanya beliau telah terpedaya dengan reaksi Meursault yang diketahui seseorang yang hidup tanpa perasaan. Dengan hanya satu perkataan “TIDAK” yang diluahkan Meursault, Tuan Hakim seolah-olah terpukul dan seterusnya kalah dalam perdebatan ini. Ternyata taktik “ekspresi muka tanpa reaksi” menyebabkan Tuan Hakim terpedaya. Taktik dan strategi yang dipilih Meursault ternyata membuahkan hasil. Meursault tetap tidak berganjak daripada pegangan hidupnya selama ini. Petikan ini amat menarik untuk dikaji dari perspektif LK kerana apabila petikan ini dianalisis secara terperinci, keseluruhan petikan membentuk MK tahap khusus, iaitu PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN. Petikan ini apabila diteliti mempunyai satu set pemetaan daripada DS PEPERANGAN kepada DSR PERDEBATAN seperti berikut:

1. TUAN HAKIM IALAH PEJUANG
2. MEURSAULT IALAH MUSUH YANG MAHU DITUMPASKAN
3. (iii) KEPERCAYAAN KEPADA TUHAN IALAH MISI YANG DIPERJUANGKAN
4. HUJAH IALAH SENJATA
5. BERSETUJU DENGAN PENDAPAT MUSUH IALAH SATU STRATEGI PERANG
6. ESKPRESI MUKA IALAH TAKTIK PERANG
7. MENANG DALAM BERHUJAH IALAH MENANG DALAM PERANG;
8. BERPEGANG PADA PRINSIP IALAH PENETAPAN KEDUDUKAN DALAM PERANG
9. KATA TIDAK IALAH PUKULAN TERKUAT
10. TEWAS DALAM BERHUJAH IALAH TEWAS DALAM PERANG

PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dalam <i>l'Étranger</i>		
Sumber: PEPERANGAN		Sasaran: PERDEBATAN
Tentera/Pejuang	—————>	Tuan Hakim
Lawan / Musuh	—————>	Meursault
Misi	—————>	Kepercayaan kepada Tuhan
Peluru - Senjata	—————>	Hujah
Strategi Perang	—————>	Setuju dengan pendapat musuh
Taktik Perang	—————>	Ekspresi muka
Menang dalam Perang	—————>	Menang dalam berhujah
Kedudukan dalam Perang	—————>	Berpegang pada prinsip
Pukulan Terkuat	—————>	Kata “TIDAK”
Tewas dalam perang	—————>	Tewas dalam Berhujah

Rajah 6 Pemetaan PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dalam *L'Étranger*.

Seterusnya, penulis ingin menghuraikan setiap proses pemetaan yang dipaparkan. Terdapat dua pihak yang bertelagah dalam petikan ini. Meursault berada pada pihak pertama sebagai seorang pesalah, manakala Tuan Hakim ialah pejuang bagi pihak Tuhannya. Beliau umpama seorang hero yang berusaha menyelamatkan Meursault yang banyak melakukan dosa kepada Tuhan. Hal ini jelas dipaparkan dalam petikan, kata Tuan Hakim **je suis chrétien** [saya seorang Kristian], *Je demande pardon de tes fautes à celui-là* [Saya meminta keampunan dosamu kepada-Nya]. Objektif Tuan Hakim dalam petikan ini adalah untuk mengajak Meursault kembali percaya kepada Tuhan. Misi inilah yang dibawa oleh Tuan Hakim dalam sesi kaunseling tersebut. Beliau mengajak Meursault berfikir dengan melontarkan satu pertanyaan ** Comment peux-tu ne pas croire qu'il a souffert pour toi** [Bagaimana engkau boleh tidak percaya bahawa Dia telah menanggung derita untuk engkau?]. Pertanyaan ini menjadi senjata kepada Tuan Hakim.

Meursault sebenarnya tidak mengambil peduli sangat segala kata-kata Tuan Hakim yang hanya menambah kebosanannya sahaja. Beliau berkata **...j'en avais assez. Comme toujours, quand j'ai envie de me débarrasser de quelqu'un que j'écoute à peine, j'ai eu l'air d'approuver** [... saya

sudah bosan. Seperti biasa, apabila saya ingin menyingkirkan seseorang yang saya dengar sekelumit sahaja apa yang dikatakannya, saya kelihatan mengiakan sahaja]. Dalam situasi ini Meursault bijak mengatur taktik dan strategi untuk mengelakkan sesi kaunseling itu. Untuk itu, Meursault berpura-pura bersetuju dengan memberikan reaksi yang positif kepada kata-kata Tuan Hakim tersebut sedangkan hakikatnya tidak begitu. Hal ini terkandung dalam frasa berikut **j'ai eu l'air d'approuver** [saya tampak seperti bersetuju]. Oleh sebab terperanjat dengan reaksi Meursault Tuan Hakim menjerit gembira kerana yakin beliau sudah menang hujah dengan Meursault. Namun, Meursault seorang yang teguh dan sangat pasti dengan pendiriannya. Akhirnya dengan satu perkataan sahaja **Non** [Tidak], Tuan Hakim akhirnya tewas seperti terkena satu pukulan yang kuat lantas jatuh terduduk di tempatnya kerana terperanjat dengan jawapan yang penuh bermakna daripada Meursault **j'ai dit non une fois de plus. Il est retombé sur son fauteuil** [saya mengatakan tidak sekali lagi. Dia jatuh terduduk di kerusinya]. Petikan ini menunjukkan kebolehan berbicara, dan seterusnya berhujah dengan petah berserta alasan dan bukti yang kukuh merupakan suatu kelebihan kepada seseorang, namun itu tidak menjamin yang mereka bakal menang dalam setiap perdebatan.

Selain MK di atas, penulis turut mengesan satu metafora primer MEMAHAMI IALAH MELIHAT menerusi ujaran ML berikut “*Tu vois, tu vois, disait-il. N'est-ce pas que tu crois et que tu vas te confier à lui* [«engkau lihat, engkau lihat, katanya. Bukankah itu apa yang engkau sedang fikirkan dan engkau akan memberi kepercayaan engkau kepada-NYA?】. Penggunaan **tu vois** boleh sahaja digantikan dengan “*tu comprends*” [anda faham]. **Tu vois** ialah “*tu comprends*”, yakni sangat bersesuaian dengan konteks ujaran apabila Tuan Hakim yakin bahawa segala poin hujahan yang telah dilontarkan dalam sesi kaunseling berkenaan adalah munasabah dan logik untuk diterima oleh Meursault. Oleh sebab itu, penulis berpendapat metafora primer MEMAHAMI ADALAH MELIHAT turut berperanan dalam pembinaan metafora PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN.

Seterusnya, data (4) ETR.85.22 yang dipilih daripada *L'Étranger* ini menawarkan suasana “medan pertempuran” yang berbeza daripada data sebelum ini. Terdapat satu frasa yang menjadi tumpuan, iaitu **Un malheur, tout le monde sait ce que c'est. Ça vous laisse sans défense**. Dua item leksikal menjadi fokus dalam frasa ini, iaitu **malheur** [musibah] dan **défense** [pertahanan].

Dalam konteks data ini, peristiwa yang berlaku membabitkan protagonis, iaitu Mersault yang sedang menghadapi pertuduhan membunuh. Banyak pihak yang terlibat seperti pendakwa raya, peguam bela, hakim, tertuduh serta saksi. Baik pihak pendakwa raya mahupun pembelaan sudah tentu mengatur strategi rapi dengan mengemukakan bukti yang menjadi senjata mereka dalam perbahasan–hujahan untuk mengukuh serta menangkis dakwaan pihak lawan. Bukti serta hujahan balas menjadi senjata ampuh bagi menyerang dan mempertahankan mangsa. Medan pertempurannya di sini ialah gelanggang mahkamah, manakala pihak-pihak yang terlibat berusaha bersungguh-sungguh memperjuangkan kepentingan masing-masing. Pihak pembela yang bertindak sebagai tentera pertahanan tidak akan menyerah kalah dengan mudah dan berserah kepada nasib semata-mata. Pihak pendakwa raya pula akan sedaya upaya mengatur strategi pendakwaan agar pertuduhan yang dikemukakan terbukti benar. Tekanan berada pada kedua-dua belah pihak untuk memperoleh kemenangan. Inilah gambaran kepada ungkapan **bataille judiciaire** – pertempuran mahkamah apabila berlaku kes yang melibatkan pelanggaran undang-undang.

Secara umum, penulis mendapati terdapat beberapa MK yang melingkari konteks data ini. Sebagai contoh, HUKUM PENDAKWA IALAH SERANGAN. Frasa pertama yang terkandung dalam petikan **On lui a demandé encore ce qu'il pensait de mon crime** [Mereka bertanya kepadanya lagi apa yang dia fikir tentang jenayah saya] merupakan soalan daripada pihak pendakwa kepada saksi. Leksikal **encore** [lagi] dalam ayat ini menunjukkan ini bukan kali pertama saksi yakni **lui** (dalam ayat yang sama) ditanyakan soalan. Saksi ditanya beberapa kali dalam satu sesi perbincangan untuk mendapatkan kebenaran. Selain itu, pada dasarnya, kemenangan atau kekalahan pihak defendan atau plaintif banyak bergantung pada cara mereka berhujah di kamar perbincangan. Lazimnya sesi perbahasan yang melibatkan kes jenayah berat seperti pembunuhan berlangsung dengan hangat. Kedua-dua pihak menyampaikan bukti untuk menyokong dan menafikan pertuduhan itu. Kedua-dua pihak sering bertikam lidah di mahkamah demi menegakkan kebenaran masing-masing. Situasi ini membawa MK PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN atau lebih tepat lagi PERDEBATAN DALAM KAMAR PERBICARAAN IALAH PERTEMPURAN YANG SENGIT DI MEDAN PERANG.

Selain itu, mahkamah memerlukan bukti yang boleh menjadi bahan bagi pesalah dijatuhi hukuman atau disabitkan dengan kesalahan.

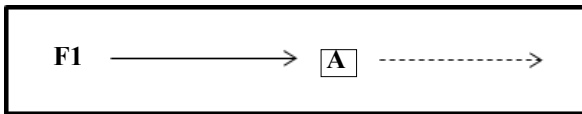
Paparannya seperti ayat berikut **et l'on voyait qu'il avait préparé quelque chose** [dan kelihatan dia telah menyediakan sesuatu]. **Quelque chose** [sesuatu] itu sangat dinantikan sebagai bukti kerana bahan bukti bertindak umpama senjata penting dalam peperangan. Oleh itu, petikan ini menawarkan satu lagi MK, iaitu BUKTI MAHKAMAH IALAH SENJATA. Dalam hal ini juga tidak dilupakan nasib tertuduh atau defendan yang sangat bergantung pada hasil perbicaraan ini. Dalam frasa **ce qu'il pensait de mon crime** [apa yang dia fikir tentang jenayah saya] dapat difahami yang tertuduh telah melakukan jenayah, yakni seorang individu yang telah menjadikan orang lain sebagai mangsa, tetapi apabila berada di gelanggang mahkamah situasinya telah berubah. Mahkamah telah menjadikan tertuduh umpama seorang tawanan perang yang berusaha untuk melepaskan diri. Di sini terjana satu lagi MK, iaitu DEFENDAN IALAH TAWANAN PERANG. Seterusnya, jika kita melihat daripada lensa yang lebih besar sesi perbicaraan di mahkamah merupakan medan pertempuran antara dua pihak yang bertelagah, maka secara tidak langsung keseluruhan peristiwa ini dapat dirangkumkan di bawah MK MAHKAMAH IALAH MEDAN PERTEMPURAN.

Maksud keseluruhan yang terkandung dalam petikan memandu keupayaan kognitif pembaca ke arah penjanaan MK berkenaan. Evans berkata "*Conceptual metaphors are independant of language but influence certain types of language use*" (2013:75). Beliau telah mengingatkan bahawa MK adalah bebas daripada penggunaan bahasa, yakni bukti linguistik yang eksplisit, namun MK boleh mempengaruhi penggunaan bahasa dalam keadaan tertentu. Selain itu, salah satu prinsip penting dalam TMK ialah MK berlaku pada tahap kognitif manusia. Bahasa hanyalah salah satu daripada medium yang boleh digunakan untuk mengesan kehadiran sesuatu MK dalam suatu situasi komunikasi.

Berbalik pada penggunaan leksikal **malheur** [musibah] dan **défense** [pembelaan / pertahanan] dalam petikan ini, kedua-dua leksikal membayangkan masalah besar yang sedang dihadapi oleh agen menyebabkan tiada lagi usaha yang beliau mampu lakukan melainkan terpaksa mengaku kalah begitu sahaja – **ça vous laisse sans défense** [Ia meninggalkan anda tanpa sebarang pembelaan]. **Un malheur** [musibah] dalam konteks ini dikonseptualkan sebagai seorang musuh yang menyerang seorang individu lain tanpa belas kasihan sehinggakan si individu tadi tidak berdaya melakukan apa-apa melainkan membiarkan dirinya dikuasai oleh musuh tersebut. Kaedah yang dikenal pasti dalam konteks medan

pertempuran di mahkamah ini adalah dengan menyerah kalah, iaitu mengaku salah dan bersedia menjadi tawanan pihak yang menang atau menerima sahaja hukuman yang bakal dijatuhkan terhadapnya.

Frasa berkenaan juga dapat dihuraikan seperti yang berikut: Musibah mempunyai kekuatannya sendiri, dan apabila kekuatannya dikenakan kepada objek lain, objek tersebut secara sendirinya akan hilang keupayaan untuk melawan. Petikan data telah menjana dua MK lain, iaitu MUSIBAH IALAH MUSUH dan PENERIMA MUSIBAH IALAH TAWANAN PERANG. Kehadiran dua MK ini boleh dijelaskan dengan skema imej DAYA PAKSAAN. Daya yang dikenakan bersifat sehala telah mengubah kedudukan titik A kepada lokasi baru.

Rajah 4 Skema imej DAYA PAKSAAN.

(Sumber: Johnson, 1957)

Cervel (1999) menyatakan skema imej DAYA PAKSAAN meninggalkan impak berikut:

if any external force (either in the form of an emotion or of any other abstract entity) is seen as if endowed with willpower, it will be able to cause any passive subject to move on and to exert control over such a subject.

[Jika ada kuasa luar (sama ada dalam bentuk emosi atau mana-mana entiti abstrak lain) dilihat seolah-olah dikurniakan dengan tekad, ia akan membuatkan mana-mana subjek yang pasif bergerak dan mengenakan kawalan terhadap subjek yang berkenaan].

Skema imej DAYA PAKSAAN sama ada melibatkan unsur emosi atau entiti abstrak yang lain mempunyai kemampuan untuk menyebabkan satu subjek yang pasif bergerak dan seterusnya mengenakan kawalan terhadap objek terbabit. Dalam petikan ini **malheur** [musibah] telah berjaya mengawal objek dalam situasi berkenaan yang ditampilkan menerusi frasa **sans défense** [tanpa pertahanan]. Keadaan ini secara tidak langsung menunjukkan yang objek tersebut telah berjaya ditumpaskan.

Selain itu, petikan ini sekali lagi memaparkan kata kerja VOIR melalui kata terbitannya **voyait** “*l'on voyait qu'il avait préparé quelque chose*” dapat diterjemahkan kepada “kita melihat (kita dapat buat kesimpulan) yang dia telah menyediakan sesuatu”. Sekali lagi metafora primer MEMAHAMI ADALAH MELIHAT digunakan dalam petikan. Pemetaan yang berlaku dalam petikan (4) seperti dalam Rajah 5.

Data ini secara keseluruhannya mengandungi pengajaran yang perlu diambil peringatan. Setiap tindakan dan pekerjaan yang mahu dilaksanakan memerlukan perancangan. Misalnya, sebelum berlaku sesuatu malapetaka atau bencana, setiap individu perlu menyediakan pelan tindakan serta perancangan yang betul agar dapat meminimumkan risiko kerugian dan kehilangan nyawa serta harta benda dan bukan hanya menanti dan berserah kepada takdir semata-mata. Peringatan ini ditujukan kepada semua bahawa dalam apa jua keadaan, persediaan yang merangkumi strategi untuk menangani masalah, baik yang kecil mahupun besar, sangat diperlukan supaya kita tidak mudah diperkotak-katikkan dan meletakkan nasib kita di tangan orang lain.

PERDEBATAN ADALAH PEPERANGAN dalam <i>l'Étranger</i>		
PERDEBATAN DALAM KAMAR PERBICARAAN IALAH PERTEMPURAN YANG SENGIT DI MEDAN PERANG		
Sumber: PEPERANGAN		Sasaran: PERDEBATAN
Tentera/Pejuang	—————>	Pendakwa
Musuh	—————>	Musibah
Tawanan perang	—————>	Defendan
Tawanan perang	—————>	Penerima musibah
Serangan	—————>	Hujahan pendakwa
Senjata	—————>	Bahan bukti
Medan pertempuran	—————>	Mahkamah

Rajah 5 Pemetaan yang berlaku dalam petikan (4).

KESIMPULAN

Kajian ini telah memaparkan analisis data linguistik yang terkandung dalam metafora konseptual PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN. Kajian telah menunjukkan beberapa faktor yang menyumbang ke arah teretusnya metafora. Data Melayu dan Perancis juga menonjolkan sisi lembut MK ini. Sisi lembut dalam kajian ini merujuk proses memujuk atau rundingan seperti yang ditampilkan dalam data (1) dan (4).

Selain itu, penulis mendapati apabila metafora PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN dicerakinkan secara halus telah berhasil memberikan beberapa maklumat penting:

1. Metafora ini bukan sesuatu yang asing bagi kedua-dua masyarakat baik masyarakat Melayu mahupun Perancis. Sesi lawan cakap atau penghujahan berlaku dalam kedua-dua masyarakat ini. Sama ada data Melayu mahupun data Perancis, kedua-duanya berkongsi beberapa elemen pemetaan yang sama seperti DEFENDAN IALAH MUSUH, PENDAKWA IALAH PEJUANG, HUJAHAN IALAH SERANGAN.
2. Kehadirannya dipengaruhi oleh pelbagai faktor seperti adat, tatasusila dan agama untuk BM dan falsafah atau pegangan hidup untuk BP. Hal ini dapat dilihat dalam perbincangan data (1) dan (3). Perbezaan yang dikesan dapat dilihat pada tahap spesifik, iaitu konteks data berkenaan yang turut memainkan peranan.
3. Selain itu bagi kedua-dua data Perancis yang dibincangkan mengandungi metafora primer MEMAHAMI ADALAH MELIHAT yang tidak dapat dikesan dalam data Melayu.

Sebagai rumusan, dapat disimpulkan bahawa selain mengandungi pelbagai metafora primer, PERDEBATAN IALAH PEPERANGAN turut menyumbang kepada pembentukan metafora kompleks, iaitu KEHIDUPAN IALAH PEPERANGAN kerana metafora ini mewarisi beberapa fitur penting daripada metafora kompleks berkenaan.

RUJUKAN

- A. Samad Said. (1986). *Salina*. Ed. ke-5. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Black, M. (1993). More about metaphor. Ortony, A (ed.). *Metaphor and thought*. Cambridge: Cambridge University Press Ithaca, New York: Cornell University Press.
- Camus, A. (1957). *L'étranger*. Paris: Gallimard.
- Cohen, D. (1995). Argument is War ... and War is Hell: Philosophy, Education, and Metaphors for Argumentation. *Informal Logic*, 17(2), 177-188.
- Cervel, S. P. 1999. Subsidiarity relationships between image-schemas: an approach to the force schema. *Journal of English Studies*, (1), 187-207.
- Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. London: Palgrave Macmillan.
- Cienki, A. (2005). *Researching Conceptual Metaphors that (may) Underlie Political Discourse*. Capaian pada 16 Februari 2009, daripada, <http://eis.bris.ac.uk/~potfc/Granada/Papers/Cienki.pdf>
- Deignan, A. (2005). *Metaphor and corpus linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Evans, V. 2013. Metaphor, lexical concepts, and figurative meaning construction. *Journal of Cognitive Semiotics*, 5(1-2), 73-107.
- Grady, J. (1997). THEORIES ARE BUILDING revisited. *Cognitive Linguistics*, 8(3): 267-290.
- Johnson, M. 1987. *The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason*. Chicago: Chicago University Press.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, G. 1993. The Contemporary Theory of Metaphor. Ortony, A. (ed.). *Metaphor and thought*. Ed. ke-2. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lakoff, G & Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh*. New York: Basic Books.
- Kövecses, Z. 2002. *Metaphor: a practical introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Pachler, N & Allford, D. (2000). Literature in the communicative classroom. Dlm. Field, K (pnyt.). *Issues in modern languages teaching*. London: Routledge Falmer.
- Pragglejaz Group. (2007). MIP: A Method for Identifying Metaphorically Used Words in Discourse. *Metaphor and Symbol*, 22(1), 1-39.
- Ritchie, D. (2003). ARGUMENT IS WAR—Or is it a Game of Chess? Multiple Meanings in the Analysis of Implicit Metaphors. *Metaphor & Symbol*, 18(2): 125-146.
- Sanford, D. (2008). Discourse and metaphor: A corpus-driven inquiry. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, 4(2): 209-234.

- Steen, G.J. (2014). The cognitive-linguistic revolution in metaphor studies. Littlemore, J & Taylor, J. (ed.). *Companion to cognitive linguistics*, hlm. 117-142. London: Continuum.
- Taverniers, M. (2006). Grammatical metaphor and lexical metaphor: Different perspectives on semantic variation. *Neophilologus*, 90(2): 321-332.
- Vanparys, J. (1995). A survey of metalinguistic metaphors. L. Goossens, P. Pauwels, B. Rudzka-Ostyn, B., A.-M. Simon-Vandenberg, & J. Vanparys, J. (ed.). *By word of mouth: Metaphor, metonymy and linguistic action in a cognitive perspective*, hlm 1–34. Amsterdam: John Benjamins.
- van Teefelen, T. (1996). Racism and Metaphor: The Palestinian Israeli Conflict in Popular Literature. *Discourse and Society*, 5(3): 381-405.
- Wittnk, J. 2011. Reliable metaphor analysis in organizational research. Prosiding Persidangan Organizational Knowledge and Learning Capabilities. University of Hull. 12-14 April 2011.

Diperoleh (*received*): 13 September 2016

Diterima (*accepted*): 24 November 2016